

# historische vlieger workshop halteren



In het laatste weekend van maart 2001 gebeurde er iets bijzonders. In Haltern (Duitsland) organiseerde de Drachen Foundation\*) een bijkomst over historische vliegers in Europa. Zo'n 25 deelnemers uit Duitsland, Denemarken, België, de Verenigde Staten en Nederland verzamelden zich om te genieten van verhalen, mooie vliegers (originelen en replica's) en de archieven die geopend werden voor deze gelegenheid. Daarnaast waren er 4 deskundigen die een presentatie verzorgden over een bepaald deel van het de historische vlieger.

De deskundigen waren Scot Skinner (USA) over Bell en zijn vliegers, Jan Desimpelaere (Belgie) met als specialiteit replica's van militaire vliegers, Hans Snoek (Duitsland) met zijn uitgebreide archief, Werner Schmidt (Duitsland) over Duitse meteorologische vliegers en Frits Sauvé (Ned) die bouwer van historische vliegers is en veel weet over Frantzen. Tenslotte konden de deelnemers een originele Conyne nabouwen onder leiding van Achim Kinter (Duitsland) die ook historische modellen bouwt.

Uit Nederland waren er Douwe Jan Joustra (deelnemer) en Frits Sauvé (deelnemer en inleider). Samen maakten zij deze impressie voor VLIEGER.

In het weekend wordt aandacht besteed aan enkele van de grote vliegerbouwers van de vorige eeuw: hun vliegers, hun leven, de toepassingen van de vliegers en de details van de constructies. Het gaat over de bekende namen, zoals de Engelsman Samuel Franklin Cody, de Fransman Kapitein Saconney en de Amerikaan Alexander Graham Bell. Ook minder bekende vliegerconstructeurs, zoals de Fransman Lucien Pierre Frantzen, De Belgische kapitein Georges, de Duitser Valentin Oesterle en de gebroeders Ickx kwamen ter sprake vanwege hun belangrijk aandeel in de wetenschappelijke en militaire toepassing van de vlieger in Europa en de VS.

Skinner over Bell. Scott Skinner en Ali Fuijno van The Drachen Foundation bijten het spits af met een uitgebreide presentatie over Alexander Graham Bell. Een indrukwekkende diaserie laat zien

dat Bell, nadat hij financieel onafhankelijk was geworden, veel heeft geïnvesteerd in het ontwikkelen van vliegers. De tetraeder is de grondvorm die Bell ontwikkelde en in een enorme variatie begon toe te passen. De tetraeder was in de theorie van Bell niet alleen licht maar had ook een goede lift en drijft als het ware op de lucht. De grote vliegers waren opgebouwd uit vele cellen, die bekleed waren met zijde. Meestal rood, maar ook zwart en wit werden gebruikt. De zwart-wit foto's die we nu tot onze beschikking hebben, laten niet zien hoe fleurig de vliegers geweest moeten zijn. Bell zocht naar een manier om mensen te laten vliegen, dat lukte maar matig want de constructies bleken toch kwetsbaar te zijn. Bell experimenteerde met allerlei ideeën: kleppen aan de zijkant van de vleugels (aelerons), hoogteroeren, koppelen aan een buggy-achtig voertuig (1912), gemotoriseerde propellers (als bij een schip: duwend), met drijvers zodat een waterstart mogelijk werd en vele andere experimenten. Boeiend is te zien dat Bell een hele groep mensen om zich heen wist te verzamelen die samen met hem de experimenten ontwierpen en uitvoerden. Waarschijnlijk heeft Bell een grote voorraad tetraeder cellen gehad die hij bij verschillende ontwerpen heeft gebruikt. De foto's geven daarover geen uitsluitsel. Die foto's zijn overigens zeer de moeite waard, hoewel de details niet altijd even duidelijk zijn. De toomlijnen zijn bijvoorbeeld vaak

